

AB MÜZAKERLERİ GİDİŞAT TABLOSU - 30 OCAK 2009

Cengiz Aktar* ve Barış Gençer Baykan*

betam, geçen yılın Mayıs ayında hazırlayıp kamuoyuna sunduğu müzakere gidişat tablosunu güncelledi. Hükümetin, aldığı son kararlarla, Avrupa Birliği (AB) işlerine yeniden önem vereceği anlaşılıyor. AB işlerinden sorumlu yeni bir devlet bakanlığı kurulması ve Başbakan'a yakın bir ismin, Egemen Bağış'ın Başmüzakereci görevini yürütmek üzere bu devlet bakanlığına atanması. Umarız bu beklentiler boşa çıkmaz ve doğru değerlendirilemeyen dört yıl hızla geri kazanılır. Bunun için hükümetin yerel seçim sonrasında kolları sıvaması şart. Kıbrıs'ta nisbeten yolunda giden müzakerelere destek vermesi ise hayati önemde. Zira Kıbrıs'ta bulunacak çözüm Türkiye'nin tıkanmış müzakerelerinin bir bölümünün önünü açabilir. Tabloda görüldüğü gibi 8 fasıl, AB ile Türkiye arasındaki gümrük birliğinin Kıbrıs Cumhuriyeti'ni de kapsamaları için hazırlanan Ek Protokol'ün Türkiye tarafından onaylanmaması sonucunda 2006 Aralık ayından bu yana AB Konseyi yani üye ülkelerce askıya alınmış durumda. Karar bu yıl sonunda gözden geçirilecek.

Aşağıda Türkiye'nin müzakere gidişatı tablosuyla birlikte, aynı tarihte müzakerelere başlayan diğer aday ülke Hırvatistan'ın da gidişat tablosu, özellikle karşılaştırma amaçlı olarak veriliyor.

30 Ocak 2009 tarihli en son tabloların gösterdiği gibi **Hırvatistan 22 faslı müzakereye açmış bunlardan 7'sini kapatmıştır. Türkiye aynı süre zarfında sadece 10 faslı müzakereye açabilmiş ve sadece 1 tanesini kapatabilmiştir.** Önümüzdeki dönemde **Hırvatistan 9 fasıl daha açacak, açık olanlardan da 2'sini kapatacaktır. Böylece geriye müzakere edilmeyi bekleyen sadece 2 fasıl kalacaktır.** (Bu hesaplara müzakerelerin sonunda açılıp kapatılan son iki fasıl olan **Kurumlar** ve **Muhtelif** fasılları dâhil değildir). Türkiye'nin ise müzakerelerin daha ilk aşaması olan tarama sürecinde 10 faslı beklemedir.

Elbette Hırvatistan'ın önünde Kıbrıs sorunu gibi zor bir engel ve Avusturya ile Fransa gibi tam üyeliğimizi temenni etmeyen hükümetler yoktur. Ama yine de Hırvatistan'ın özellikle Slovenya ile deniz sınırı ihtilafını unutmamak gerekir. Hırvatistan AB uyum ve müzakere çalışmalarını hiç aksatmadan canla başla sürdürmüş, Türkiye ise müzakere safhasına girileceği kararının verildiği 17 Aralık 2004'ten itibaren işleri ağırdan almıştır. O tarihten bu yana her ne kadar bürokrasimiz elinden geleni yapmaya devam ettiyse de hükümetin 2003 ve 2004 yıllarındaki AB iradesinden eser kalmamıştır.

* Dr. Cengiz Aktar. Bahçeşehir Üniversitesi AB Bölüm Başkanı, caktar@bahcesehir.edu.tr

* Barış Gençer Baykan. Araştırma Görevlisi, baris.baykan@bahcesehir.edu.tr

2009 başı itibariyle **Türkiye'nin önümüzdeki dönemde açılacak sadece 2 faslı vardır: Sosyal Politika ve Vergilendirme.** Vergilendirme faslı iyice soğuyan AB ilişkisine iyi örnektir. Bu fasıl 2008 başından bu yana açılmaya hazır olmasına rağmen bir türlü açılmamaktadır. Türk alkollü içeceklerine uygulanan vergi ile AB'den ithal edilen içkilere uygulanan vergi arasındaki hatırı sayılır farkın sıfırlanması bir açılış koşulu olarak getirildiği ve ne Türk maliyesi ne de Türk üreticileri taviz vermek istemediği için koşul yerine getirilememektedir. Bu tıkanıklığın ardında ise AB üyeliği konusunda önünü görmekte zorlanan Türkiye'nin açılış koşulunu yerine getirmeyi karşılıksız taviz olarak algılıyor olması yatar. Tam üyelik konusundaki muğlâklık, açılış koşulları adı altında ekonomi dünyasından istenecek bu çeşit erken tavizleri olumsuz etkilemeye devam edecektir.

Ayrıca 29 Mayıs 2006'dan bu yana açılmaya hazır olan **Eğitim ve Kültür** faslı Fransa ve Yunanistan'ın Türkçe dışındaki dillerde eğitim şartı engeline takılmıştır. Ancak esasında bu fasılda yeri olmayan bu açılış koşulu muhtemelen **Yargı ve Temel Haklar** başlığına intikal ettirilecek ve bu sayede fasıl açılabilir hale gelebilecektir. 4 Mayıs 2007'den bu yana hazır olan **Ekonomik ve Parasal Politika** faslının açılması ise fasılın içeriğinin birebir tam üyelikle ilgili olmasından dolayı Fransa tarafından durdurulmuştur. Bu ve diğer 4 fasıldaki Fransa engeli ile ilgili şimdilik hiçbir gelişme yoktur. Diğer 4 fasıl şunlardır: **Kurumlar, Bölgesel Politika, Malî ve Bütçesel Hükümler, Tarım ve Kırsal Kalkınma.**

Öte yandan yukarıda adı edilen 11 Aralık 2006'da yapılan AB Konseyi'nde alınan kararla fiilen askıya alınan 8 fasıl şunlardır: **Malların Serbest Dolaşımı, İş Kurma Hakkı ve Hizmet Sunma Serbestisi, Malî Hizmetler, Tarım ve Kırsal Kalkınma, Balıkçılık, Taşımacılık Politikası, Gümrük Birliği ve Dış İlişkiler.** Müzakerelerin seyri ile ilgili bilinmesi gereken diğer husus ise açık olan fasıllarda ilerlemenin son derece yavaş cereyan etmesidir. Açık olan başlıkların çoğunun, tıpkı açılış için olduğu gibi kapanış için de koşulları vardır. Kapanış koşulları o fasılda tam uyum ve uygulama gerektirir. Bu nedenle Türkiye'nin pek çok açık faslı kapatmakta zorlanacağıını söylemek abartı olmayacaktır.

HIRVATİSTAN – Mevcut durum ve yol gösterici planlama (30 Ocak 2009 itibariyle)

		Müzakereler						Açılış koşulları (toplam 2 fasıl)		
		Konsey	Konsey	Komisyon	Konsey	Komisyon	Hırvatistan	Konsey	Komisyon	Hırvatistan
Açılan ve geçici olarak kapatılan fasıllar	Açık fasıllar	Müstakbel Katılım Konferansı'nda açılacağı ve kapatılacağı tahmin edilen başlıklar	Son TOT görüşülüyor	son TOT hazırlanıyor	İlk TOT tartışılıyor	TOT tartışılıyor	Hırvatistan pozisyonu bekleniyor	Komisyon'un açılış koşulları raporu tartışılıyor	Açılış koşulları üzerine rapor hazırlanıyor	Açılış koşullarını karşılama: gelişmeler
7	15	9+2	2	0	9	0	0	1	0	1

25-Bilim ve Araştırma 12.6.2006	29-Gümrük Birliği 21.12.2006	Açılacak 24- Adalet, Özgürlük ve Güvenlik ¹	21- Trans Avrupa Ağları 18.07.08'den beri		24-Adalet, Özgürlük, Güvenlik ¹ 30.05.08'den beri			23- Yargı ve Temel Haklar 03.12.08'den beri		8- Rekabet Politikası 28.06.08'den beri (Başlıca açık konu Gemi Sanayii)
26-Eğitim ve Kültür 11.12.2006	3- İş Kurma Hakkı ve Hizmet Serbestisi 26.6.2007	Açılacak 22- Bölgesel Politika	29-Gümrük Birliği 18.11.08'den beri		16- Vergilendirmeye 18.07.08'den beri					
20-İşletme ve Sanayi Politikası 25.07.2008	18-İstatistikler 26.6.2007	Açılacak 12- Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı			4- Sermayenin Serbest Dolaşımı 05.09.08'den beri					
30-Dış İlişkiler 30.10.2008	6-Şirketler Hukuku 26.6.2007	Açılacak 11-Tarım ve Kırsal Kalkınma			27-Çevre 09.09.08					
10-Bilgi Toplumu ve Medya 19.12.2008	9-Mali Hizmetler 26.6.2007	Açılacak 16- Vergilendirme			22-Bölgesel Politika ¹ 16.09.08'den beri					
17- Ekonomik & Parasal Politika 19.12.2008	32- Mali Kontrol 26.6.2007	Açılacak 4- Sermayenin Serbest Dolaşımı			31- Ortak Dış ve Güvenlik Politikası / Avrupa Güvenlik ve Savunma Politikası ¹ 03.10.08'den beri					

7-Fikri Mülkiyet Hukuku 19.12.2008	28-Tüketicinin ve Sağlığın Korunması 12.10.2007	Açılacak 31- Ortak Dış ve Güvenlik Politikası / Avrupa Güvenlik ve Savunma Politikası			12- Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı 28.10.08'den Beri				
	21- Trans-Avrupa Ağları 19.12.2007	Açılacak 13-Balıkçılık			13-Balıkçılık 20.7.2006'dan beri				
	33- Mali ve Bütçesel Hükümler¹ 19.12.2007	Açılacak 27-Çevre			11-Tarım ve Kırsal Kalkınma¹ 18.11.08'den beri				
	15 Enerji 21.4.2008	Kapanacak 29-Gümrük Birliği							
	14- Taşımacılık Politikası¹ 21.4.2008:	Kapanacak 21- Trans Avrupa Ağları							
	19-Sosyal Politika 17.06.2008								
	2- İşçilerin Serbest Dolaşımı¹ 17.06.2008								
	1-Malların Serbest Dolaşımı 25.07.08								
	5-Kamu Alımları 19.12.2008								

◆ AOT= Avrupa Ortak Tutumu ◆ TOT = Taslak Ortak Tutum ◆ AK = Açılış koşulu

1 11., 22., ve 33. fasıllar için: Müzakereleri tamamlama safhasında etki analizi mali çerçeve ile birlikte sunulacak; 2. ve 14. fasıllar için: Bu fasılların belli bölümleriyle ilgili etki analizi TOT ile birlikte sunulacak; 24. Fasıllar için: Etki analizi bu fasıl kapanmadan sunulacak; 31. fasıl için: Tarama Raporu Etki Analizini içermektedir.

TÜRKİYE – Mevcut durum ve yol gösterici planlama (30 Ocak 2009 itibariyle)

		Müzakereler				Açılış koşulları				Tarama		
		Konsey	Konsey	Komisyon	Türkiye	Konsey	Komisyon	Türkiye		Konsey	Konsey	Komisyon
Açılan ve geçici olarak kapatılan fasıl	Açık fasıllar	Müstakbel Katılım Konferansında açılacağı ve kapatılacağı tahmin edilen başlıklar	Son TOT görüşülüyor	TOT hazırlanıyor	Türkiye pozisyonu bekleniyor	Komisyon açılış koşulları raporu tartışılıyor	Açılış koşulları üzerine rapor hazırlanıyor	Açılış koşullarını karşılama: gelişmeler		Görüşülen rapor (açılış koşulu var)	Görüşülen rapor (açılış koşulu yok)	Hazırlanan rapor
1	9	0	2	0	0	0	0	11		6	3	1
25-Bilim ve Araştırma 12.6.2006	20-İşletme ve Sanayi politikası 29.3.2007		26-Eğitim ve Kültür 29.5.06'dan beri					5-Kamu Alımları 17.5.2006'dan beri	Muhtemelen 2009'da karşılanacak	24- Adalet, Özgürlük, Güvenlik ² 9.6.2006'dan beri	15-Enerji ² 30.3.2007'den beri	31- OrtakDış ve Güvenlik Politikası / Avrupa Güvenlik ve Savunma Politikası ²
	18- İstatistikler 26.6.2007		17- Ekonomik & Mali politikalar 4.5.2007'den beri					8- Rekabet Politikası 28.6.2006'dan beri	Muhtemelen 2009'da karşılanacak	22-Bölgesel Politika ² 14.5.2007'den beri	33- Mali ve Bütçesel Hükümler ² 11.1.2008'den beri	
	32-Mali Kontrol 26.6.2007							19-Sosyal Politikalar 19.1.2007'den beri	Muhtemelen 2009'un ilk yarısında karşılanacak	23- Yargı ve Temel Haklar 29.6.2007'den beri	2- İşçilerin Serbest Dolaşımı ² 1.2.2008 den beri	
	28- Tüketicinin ve Sağlığın Korunması 9.12.2007							* 11-Tarım ve Kırsal Kalkınma ² 24.01.07'den beri	2009'da karşılanamayacak	*14 Taşımacılık ² 25.9.2007'den beri		

² 14., 24. ve 31. fasıllar için : Etki analizi açılış koşulları karşılanınca TOT ile birlikte sunulacak; 15. fasıl için: Bu fasılın belli bölümleriyle ilgili Etki Analizi TOT ile birlikte sunulacak; 11., 22. ve 33. fasıllar için : Müzakereleri tamamlama safhasında etki analizi mali çerçeve ile birlikte sunulacak; 2. fasıl için: Etki analizi daha sonraki bir aşamada sunulacaktır.

	21- Trans-Avrupa Ağları 19.12.2007							16- Vergilendirme 18.4.2007	Muhtemelen 2009'un ilk yarısında karşılanacak	*30-Dış İlişkiler (1.2.2008'den beri)		
	6-Şirketler Hukuku 17.06.08							*29-Gümrük Birliği 11.5.2007'den beri	2009'da karşılanamayacak	*13-Balıkçılık (7.3.2008)		
	7- Fikri Mülkiyet Hukuku 06.05.2008							*9-Mali Hizmetler 25.6.2007'den beri	2009'da karşılanamayacak			
	4- Sermayenin Serbest Dolaşımı 19.12.08							12-- Gıda Güvenliği, Veterinerlik ve Bitki Sağlığı 12.7.2007'den beri	2009'da karşılanamayacak			
	10-Bilgi Toplumu ve Medya 19.12.2008							27-Çevre 3.10.2007'den beri	Muhtemelen 2009'da karşılanacak			
								*1-Malların Serbest Dolaşımı 17.10.2007'den beri	2009'da karşılanamayacak			
								*3-İş Kurma Hakkı ve Hizmet Sunma Serbestisi 31.10.2007'den beri	2009'da karşılanamayacak			

* 11 Aralık 2006 Konsey kararıyla gümrük birliği ekprotokolünün Kıbrıs Cumhuriyeti'ni de kapsayacak şekilde onay ve uygulanmamasından askıya alınan fasıllar .

◆ AOT= Avrupa Ortak Tutumu ◆ TOT = Taslak Ortak Tutum ◆ AK = Açılış koşulu